

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 323
din 19.09.2012**

Dosar nr.: 328/2012

Petiția nr.: 3580/26.07.2012

Petent: Asociația Agenția de Monitorizare a Presei

Reclamat: Ziarul "Evenimentul Zilei", Andreea Ciulac, Irina Marinescu

Obiect: petenta consideră că titlul articolului "*Eu vara nu dorm, pe tata îl omor*", cu referire la persoanele cu probleme de sănătate mentală, are un conținut discriminatoriu la adresa acestora

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. Asociația Agenția de Monitorizare a Presei, loc. București, Calea Plevnei, nr. 98, bl. 10 C, sector 1

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. Ziarul "Evenimentul Zilei", loc. București, Bd. Dimitrie Pompeiu, nr. 6, sector 2

I.2.2. Andreea Ciulac, loc. București, Bd. Dimitrie Pompeiu, nr. 6, sector 2

I.2.3. Irina Marinescu, loc. București, Bd. Dimitrie Pompeiu, nr. 6, sector 2

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta semnalează Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării o potențială faptă de discriminare săvârșită prin publicarea de către două jurnaliste de la ziarul "Evenimentul Zilei" a articolului cu titlul "*Eu vara nu dorm, pe tata îl omor*," cu referire la faptul că schizofrenicii își măcelăresc familiile, în sensul că au fost comise trei fapte penale de către persoane cu probleme de sănătate mentală în luna iulie 2012.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 3580/08.08.2012 a fost citată petenta, iar prin adresele nr. 3755/08.08.2012 au fost citate părțile reclamate.

3.3. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 03.09.2012. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

4.1.1. Petenta sesizează că articolul „Schizofrenicii își măcelăresc familiile”. *“Eu vara nu dorm, pe tata îl omor”*, atât prin titlu, cât și prin manipularea conținutului, duce la defavorizarea nejustificată și la o potențială tratare injustă și degradantă a întregii categorii de persoane cu probleme severe de sănătate mentală, în special a celor cu diagnosticul de schizofrenie.

4.1.2. Petenta consideră faptul că titlul mai sus menționat sugerează că toate persoanele care au diagnostic de schizofrenie ajung să comită acte de violență extremă. Limbajul folosit (*“măcelăresc familia”*, *“și-a căsăpît tatăl”* etc.) accentuează senzația de amenințare și favorizează acte nejustificate de tratare injustă și degradantă a întregii categorii de persoane cu diagnostice psihiatrice din spectrul psihotic.

4.1.3. Petenta menționează că articolul contribuie, alături de alte ilustrări în mass media, la crearea unei atmosfere degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptată împotriva unei întregi categorii defavorizate, aceea a persoanelor cu probleme severe de sănătate mentală.

4.1.4. Articolul sugerează și menține un stereotip fals, acela al *“schizofrenicului violent”*, stereotip negat de o realitate statistică – din aproximativ 200.000 – 250.000 de persoane cu diagnostice psihiatrice severe (conform unor estimări, în lipsa unor statistici naționale), doar o minoritate de ordinul sutelor ajunge să pună în act violent impulsurile interne cauzate simptomatologiei psihotice.

4.1.5. Petenta arată că afirmațiile generalizatoare, precum și accentuarea senzationalistă mențin un stereotip care ajunge să se răsfrângă pe cei care au diagnosticul de schizofrenie. De asemenea, utilizarea unor sintagme de tip *“situația este cu atât mai alarmantă”* creează impresia unei presiuni asupra comunității și a unui *“sentiment de urgență”*. În acest caz, situația este dusă de la nivelul unui anecdotic macabru la o amenințare vie și imediată pe care o reprezintă persoanele cu probleme severe de sănătate mentală la adresa întregii comunități.

4.1.6. Petenta solicită Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării să cerceteze în ce măsură articolul de presă menționat constituie fapte de discriminare, așa cum sunt ele definite de O.G. nr. 137/ 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare.

Susținerile părții reclamate

4.2.1. Părțile reclamate nu au exprimat niciun punct de vedere referitor la aspectele sesizate de petentă.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare prin publicarea în ziarul "Evenimentul Zilei" a articolului cu titlul „Schizofrenicii își măcelăresc familiile”. "Eu vara nu dorm, pe tata îl omor”.

5.2. Petenta arată că, așa cum este formulat titlul articolului, acesta sugerează că toate persoanele diagnosticate cu schizofrenie sunt capabile de acte de o violență extremă, de crimă, iar limbajul folosit în articol duce la tratarea injustă a întregii categorii de astfel de persoane, creând o atmosferă degradantă, umilitoare, ofensatoare asupra unei întregi categorii defavorizate.

5.3. Potrivit art. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, categorie defavorizată este "aceea categorie de persoane care fie se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor datorită diferențelor identitare față de majoritate, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare”.

5.4. După cum reiese din petiție, în cazul semnalat se creează un stereotip fals și anume cel al "schizofrenicului violent", stereotip negat de o realitate statistică – din aproximativ 200.000 – 250.000 de persoane cu diagnostice psihiatrice severe (conform unor estimări, în lipsa unor statistici naționale), doar o minoritate de ordinul sutelor ajunge să pună în act violent impulsurile interne cauzate simptomatologiei psihotice. De aceea, a crea printr-un articol de presă impresia unei presiuni asupra comunității și temerea unei amenințări imediate prin sintagmele folosite nu reprezintă cea mai bună modalitate de a reda o știre de interes public.

5.5. Colegiul director reține că, în speță, trebuie analizată raportarea aspectelor semnalate la libertatea de exprimare și corelativ la dreptul de a nu fi supus discriminării. Este evident faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatamentul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratatând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de demnitatea sa umană.

5.6. Cele două autoare ale articolului, prin modul în care tratează subiectul, depășesc limitele exercițiului dreptului la opinie și a libertății de exprimare, prevăzut de art. 30 alin. 6 din Constituția României din 2003 și stipulează că "libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”.

5.7. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice (publicat în Colectia de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19 alin. 3 stabilește că „exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagardării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”.

5.8. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

5.9. Colegiul director trebuie să aibă în vedere un element deosebit de important: rolul esențial jucat de presă într-o societate democratică. Dacă presa nu trebuie să depășească anumite limite, îndeosebi în ceea ce privește reputația și drepturile celorlalți, sarcina sa este totuși comunicarea, cu respectarea datoriei și responsabilităților proprii, a informațiilor și ideilor referitoare la orice problemă de interes general. Mai mult, Colegiul director este conștient de faptul că libertatea în domeniul presei scrise include, de asemenea, și recurgerea la o anumită doză de exagerare, chiar de provocare prin prezentarea unor idei sau opinii care ofensează, șochează sau deranjează. Cu toate acestea, limitele dreptului la exprimare nu trebuie depășite, în nicio situație, fără ca aceasta să nu conducă la sancționarea acestei încălcări a dreptului la demnitatea personală a fiecăruia.

5.10. Colegiul director ia act de faptul că titlul articolului trimite în mod explicit la un subiect care are legătură cu manifestările de o violență extremă ale persoanelor cu probleme de sănătate mentală, dându-se ca exemplu trei fapte penale comise de către astfel de persoane în luna iulie 2012. Prin raportare la numărul persoanelor diagnosticate cu schizofrenie, aproximativ 200.000 – 250.000 de persoane cu diagnostice psihiatrice severe și având în vedere că, potrivit specialiștilor în domeniu și datelor statistice, doar o minoritate dintre aceștia sunt capabili să pună în practică acte de o violență extremă, Colegiul director reține că modalitatea de redare a unei știri la care au recurs cele două jurnaliste nu a fost cea mai potrivită și a dus la crearea unei atmosfere degradante, umilitoare, ofensatoare la adresa unei întregi categorii defavorizate, aceea a persoanelor cu probleme de sănătate mentală.

5.11. Potrivit art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/ 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau ca efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege,

domeniu politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.12. Colegiul director analizează dacă în cazul semnalat de petentă se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare. Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească următoarele condiții: a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile; b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare; c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege; d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop să nu fie adecvate și necesare.

5.13. Articolul publicat în ziarul "Evenimentul Zilei" cu titlul „Schizofrenicii își măcelăresc familiile”. *“Eu vara nu dorm, pe tata îl omor”* conduce la ideea că toate persoanele diagnosticate cu schizofrenie ajung să comită acte de violență extremă, aspect ce nu corespunde realității. Excluderea, marginalizarea, pe baza criteriului apartenenței la o categorie defavorizată, în speță cea a persoanelor cu probleme de sănătate mentală, ce are ca efect încălcarea exercițiului unui drept recunoscut de lege, acela la demnitate umană.

5.14. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/ 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

5.15. Ca atare, Colegiului director, constată că titlul articolului supus analizei a creat o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare la adresa demnității umane a grupului de persoane diagnosticate cu probleme de sănătate mentală, inducând în imaginea publică sentimentul de pericol iminent pe care îl reprezintă această categorie de persoane asupra celorlalți cetățeni. Sentimentul de pericol iminent a fost creat prin generalizarea cazurilor particulare prezentate în articol la întreaga comunitate a persoanelor diagnosticate cu boli mentale. Partea reclamată nu face distincție în cadrul comunității cetățenilor diagnosticate cu boli mentale, ci îi prezintă pe toți ca sursă de pericol social. Această modalitate de informare depășește limitele libertății de exprimare responsabile și constituie faptă de discriminare, potrivit art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare.

5.16. Aspectul menționat mai sus contribuie la stabilirea gravității faptei de discriminare și la sancțiunea dată pentru comiterea acesteia, în speță, Colegiul director considerând că se impune sancționarea faptei cu avertisment și nu cu amendă contravențională.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. faptele semnalate de petentă constituie discriminare, potrivit art. 2, alin. 1, art. 15 și art. 26 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare;
2. sancționarea cu avertisment a părților reclamate, respectiv a ziarului "Evenimentul Zilei" și a jurnalistelor Andreea Ciulac și Irina Marinescu;
3. clasarea dosarului;
3. o copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii
Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

Asztalos Csaba Ferenc – Membru

Bertzi Theodora – Membru

Cazacu Ioana - Membru

Haller István – Membru

Lazăr Maria – Membru

Stanciu Claudia Sorina – Membru

Vasile Alexandru Vasile – Membru

Data redactării: 01.10.2012
Hotărâre redactată de: L.M. și A.S.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.**

